

Dariusz Korpetta, Olga Kowalska, Bolesław Porter

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wydział Leśny,
Katedra Użytkowania Lasu; ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa;
dariusz_korpetta@sggw.pl, olgakowalska1992@gmail.com, boleslaw_porter@sggw.pl

ROLA STUDENCKIEGO RUCHU NAUKOWEGO W PROCESIE KSZTAŁCENIA

Abstract: The Role of the Student Scientific Movement in Education. One of the key factors in the development of man is self-education. The paper presents the role of the activities of students in the scientific circle in the educational process. Based on the survey identified the most important areas of interest of members of the Student Research of Spatial Planning and their impact on his career. The respondents positively assessed the activity in the student scientific movement, which had a positive impact on their professional work.

Keywords: Learning process, student scientific movement.

JEL codes: A29

Wstęp

Jednym z kluczowych czynników rozwoju człowieka jest samokształcenie rozumiane jako proces realizowany świadomie i samodzielnie w celu zdobywania nowej lub udoskonalania już posiadanej wiedzy [Jankowski 1999; Prymak 2010]. Według Okonia [2003] dopiero studia wyższe pozwalają na przewagę autoedukacji nad kierowanym uczeniem się, a zatem misją uczelni

wyższej powinno być uświadamianie studentom ważnej roli samokształcenia w rozwoju naukowym i zawodowym przez stwarzanie odpowiednich możliwości do realizacji tego procesu. Należy pamiętać, że, *dypłom niczego nie obiecuje, ale ciągle jeszcze, albo coraz bardziej, jest warunkiem ucieczki przed zagrażającą beznadzieją. I właśnie z tą groźbą za plecami, a nie ze smakowitym kąskiem kariery przed oczyma, przegryzają się studiujący przez papkę z biurokratyzowanych wymogów wykształcenia (...)* [Beck 2004: 230]. Zdaniem Skibińskiej [2006] należy wskazać studentom w procesie kształcenia przestrzeń do podejmowania przez nich samodzielnych decyzji oraz kontrolowania i odpowiadania za ich skutki. Taką przestrzenią może być działalność koła naukowego będąca przejawem autoedukacji, jako wyniku niezależnych działań naukowo– organizacyjnych studentów, stanowiąca inspirację dla kolejnych zachowań autoedukacyjnych jego członków. Poziom wykorzystania przez studentów możliwości autoedukacyjnych, związanych z inicjatywami podejmowanymi w ramach studenckiego ruchu naukowego zależy od ich indywidualnego potencjału i chęci. Rolą koła naukowego może być podkreślanie korzyści wynikających z wykorzystywania sprzyjających uwarunkowań oraz koncentrowanie w organizacji osób o wysokiej potrzebie autoedukacji. Aktywna działalność w kole naukowym jest bowiem jednym ze skuteczniejszych sposobów autoedukacji studentów [Kowalska 2015].

Zadania związane z autoedukacją studentów gospodarki przestrzennej w SGGW w Warszawie, polegające na podejmowaniu działań prowadzących do samodzielnego poszerzenia i uzupełniania programu studiów, realizuje Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej SGGW w Warszawie (SKNGP). Okoliczności powstania organizacji wskazują na istniejącą wśród studentów potrzebę wykorzystywania nowych możliwości dodatkowej aktywności wykraczającej poza obszar formalnego kształcenia – to studenci podjęli inicjatywę tworzenia studenckiego ruchu naukowego. Jest to niezwykle istotne, ponieważ inicjatywa studencka jest jednym z najważniejszych czynników powstania i funkcjonowania organizacji studenckiej.

Działalność Koła może przyjmować następujące formy [*Statut SKNGP* 2003]:

- organizacja konferencji, seminariów i dyskusji z udziałem pracowników dydaktyczno-naukowych, przedstawicieli samorządów terytorialnych oraz innych osób, których działalność zawodowa lub publiczna jest związana z realizacją zadań Koła;
- współdziałanie z władzami, instytucjami oraz organizacjami o profilu podobnym do profilu działalności Koła, a w szczególności

z jednostkami samorządu terytorialnego oraz mieszkańcami wsi i miast, uczniami szkół i studentami przez realizowanie wspólnych projektów;

- organizowanie obozów naukowo-dydaktycznych;
- prowadzenie badań z zakresu gospodarki przestrzennej z inicjatywy własnej, jak i na potrzeby samorządów i innych podmiotów współpracujących z Kołem;
- organizowanie warsztatów tematycznych oraz zajęć praktycznych związanych z poszerzaniem zainteresowań członków Koła, studentów kierunku *gospodarka przestrzenna* oraz studentów innych wydziałów;
- przygotowywanie publikacji naukowych z zakresu realizowanych przedsięwzięć.

Wszystkie decyzje są podejmowane zgodnie z wolą większości, a dla projektów ustalane są osoby odpowiadające za ich realizację. Problemem działalności kół naukowych jest zachowanie ciągłości działania ze względu na relatywnie krótki okres studiów oraz zróżnicowanie zainteresowań członków.

1. Cel i zakres badań, założenia metodyczne

Celem badań było określenie roli studenckiego ruchu naukowego w procesie edukacji studentów kierunku *gospodarka przestrzenna*, dodatkowym celem było pozyskanie opinii o funkcjonowaniu Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej oraz informacji o zainteresowaniach jego członków, a także ich pracy zawodowej. Badania przeprowadzono w formie ankiet skierowanych zarówno do aktualnych członków Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej SGGW w Warszawie, jak i do absolwentów, którzy podczas studiów byli członkami Koła. Kwestionariusze ankiet składały się zarówno z pytań otwartych, jak i zamkniętych. W przypadku pytań otwartych respondenci mogli wskazać maksymalnie cztery odpowiedzi.

A. Przykładowe pytania wybrane z ankiety skierowanej do aktualnych członków SKNGP:

1. Jakież są Twoje zainteresowania?
2. Jak oceniasz poziom swoich umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania?
3. Jak oceniasz swój poziom znajomości języków obcych?
4. Z jakiego powodu zdecydowałaś/eś się rozpocząć działalność w SKNGP?
5. W jakim zakresie tematycznym rozwijasz się w SKNGP?

6. Jaką formę przyjmuje Twoja działalność w SKNGP?

7. Jakie korzyści czerpiesz z działalności w SKNGP?

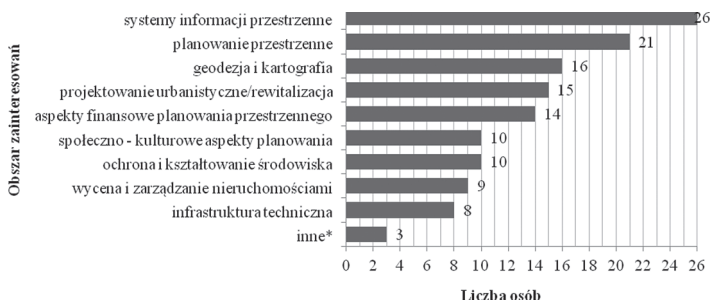
B. Przykładowe pytania wybrane z ankiety skierowanej do absolwentów – członków SKNGP:

1. W jakim zakresie tematycznym rozwijał się Pan/Pani podczas działalności w SKNGP?

2. Czy umiejętności nabyte podczas działalności w Kole okazały się użyteczne w Pani/Pana karierze zawodowej?

2. Wyniki badań

W ankiecie wzięli udział wszyscy aktualni członkowie Koła – 41 osób. Pozwoliło to na wykonanie całościowej charakterystyki członków Koła. Wszyscy członkowie są studentami studiów stacjonarnych I i II stopnia na kierunku *gospodarka przestrzenna* w SGGW w Warszawie. Kobiety stanowią ponad 80% wszystkich osób. Członkami Koła są studenci wszystkich roczników, przy czym tylko jedna osoba jest studentem I roku. Większość rozpoczęła działalność w Kole będąc studentem II lub III roku. Prawie 52% członków Koła pochodzi z miast.

*- aspekty prawne planowania przestrzennego, nowe technologie i architektura

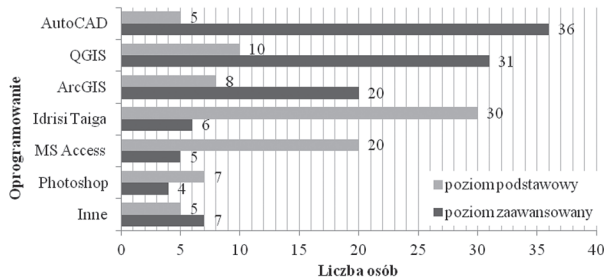
Ryc. 1. Obszary zainteresowań obecnych członków SKNGP

Źródło: [Kowalska 2016] (ryc. 1-9).

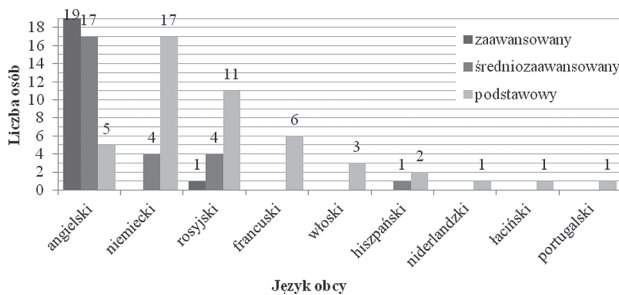
Zainteresowania członków koła naukowego oraz posiadane przez nich umiejętności stanowią potencjał niezbędny do aktywnego funkcjonowania organizacji. Członkowie SKNGP są studentami o sprecyzowanych zainteresowaniach, na co wskazują m.in. wyniki ankiety. Najwięcej członków Koła interesuje się systemami informacji przestrzennej oraz planowaniem przestrzennym, w mniejszym stopniu także geodezją i kartografią, projektowa-

niem urbanistycznym i rewitalizacją oraz aspektami finansowymi planowania przestrzennego (ryc. 1). Zainteresowania członków Koła przekładają się bezpośrednio na tematykę realizowanych projektów i organizowanych przedsięwzięć – działania te zachęcają kolejnych studentów determinując kierunek rozwoju naukowego Koła.

Ważne z punktu widzenia działalności w kole naukowym są umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania typu GIS i CAD, których znajomość wydaje się być niezbędna w realizacji projektów naukowych w ramach działalności w organizacji. Większość członków Koła posiada umiejętność obsługi programów AutoCAD i QGIS oraz podstawowego pakietu oprogramowania MS Office na poziomie zaawansowanym, a prawie połowa członków Koła obsługuje na tym poziomie oprogramowanie ArcGIS (ryc. 2). Duża liczba osób deklaruje ponadto podstawową znajomość obsługi programów Idrisi Taiga i MS Access. Obsługa wymienionych programów nauczana jest w trakcie realizacji programu studiów. Kilkoro członków Koła potrafi obsługiwać inne programy, m.in. Photoshop'a.

Ryc. 2. Poziom umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania deklarowany przez członków Koła

Ryc. 3. Poziom znajomości języków obcych deklarowany przez członków Koła

Możliwości wykorzystania potencjału członków SKNGP zwiększają się w przypadku dobrej znajomości języków obcych – wysokie kompetencje językowe pozwalają na czynne uczestnictwo w międzynarodowych konferencjach naukowych oraz na udział w naukowych wyjazdach zagranicznych. Cieszy więc fakt, że prawie połowa członków Koła zna jeden język obcy na poziomie zaawansowanym, a co trzecia osoba zna jednocześnie jeden język obcy na poziomie zaawansowanym i co najmniej jeden na poziomie średnio-zaawansowanym (ryc. 3). Dominują języki: angielski, niemiecki i rosyjski.

Najważniejszymi powodami rozpoczęcia działalności w Kole są: zdobywanie umiejętności praktycznych i doświadczenia (90% respondentów) oraz rozwój naukowy (70% respondentów) – ryc. 4. Wskazuje to na silny związek rozpoczęcia działalności w Kole z potrzebą samokształcenia i autorozwoju, prowadzących do zdobywania umiejętności i wiedzy wykraczających poza planowane w programie studiów efekty kształcenia. Kolejną pod względem liczebności grupa odpowiedzi obejmowała kontakt z potencjalnymi pracodawcami oraz poznanie nowych osób o podobnych zainteresowaniach, co oznacza, że dla studentów motywacje związane z relacjami interpersonalnymi są mniej istotne niż rozwój naukowy. Najmniej członków Koła wskazało przesłanki związane z aktywnym spędzaniem wolnego czasu czy zwiększaniem szans na stypendia oraz nagrody.

Ryc. 4. Motywy rozpoczęcia działalności w SKNGP

Istotną kwestią w świetle prowadzonych badań są obszary tematyczne, w jakich studenci prowadzą swoją działalność w Kole (ryc. 5). 68% członków Koła wskazało na działalność merytorycznie związaną z systemami informacji przestrzennej. Znacznie mniej (ok. 30%) zainteresowanych było zagadnieniami dotyczącymi aspektów finansowych planowania przestrzennego oraz geodezji i kartografii.

Ryc. 5. Obszary tematyczne działalności członków Koła

Struktura uzyskanych odpowiedzi odzwierciedla dominującą tematykę projektów realizowanych w Kole w ciągu ostatnich czterech lat, czyli w okresie w którym mogli należeć do niego studenci z najdłuższym stażem członkowskim, a także uwypukla interdyscyplinarny charakter Koła. Zaskakująca jest relatywnie mała liczba odpowiedzi dotyczących ochrony i kształtowania środowiska oraz planowania przestrzennego. Przegląd działalności Koła dowodzi, że tematyka ta podejmowana była w wielu projektach i przedsięwzięciach [Kowalska 2016]. Być może dla członków Koła ważniejsze od tematyki projektów były narzędzia geoinformacyjne wykorzystywane w ich realizacji, na co wskazywać może wysoki udział odpowiedzi dotyczących działalności w zakresie systemów informacji przestrzennej w stosunku do innych grup odpowiedzi. Należy zauważyć, że obszary tematyczne działalności wskazane przez najwięcej osób pokrywają się w szerokim zakresie z obszarami zainteresowań największej liczby członków Koła, co stanowi potwierdzenie wpływu zainteresowań członków Koła na kierunek jego działalności, a być może także wpływ działalności Koła na zainteresowania jego członków.

Najczęstszą formą działalności członków Koła były: promocja SKNGP, udział w szkoleniach oraz bierny udział w konferencjach (ryc. 6). W mniejszym stopniu była to realizacja projektów naukowych oraz czynny udział w konferencjach, przy czym ze względu na naukowy charakter organizacji istotne byłoby zwiększenie liczby osób zaangażowanych w tę formę działalności. Cieszy fakt, że członkowie Koła wskazali po kilka aktywności. Osoby, które wskazały tylko jedną formę działalności stanowiły niecałe 20% członków Koła – były to osoby z najkrótszym stażem działalności wynoszącym poniżej jednego roku.

Ryc. 6. Formy działalności członków Koła

Interesujące było rozpoznanie korzyści, jakie studenci czerpią z działalności w Kole naukowym, bowiem mogą one zostać uznane za przesłanki do członkostwa w organizacji przez dłuższy okres, a także mogą posłużyć do weryfikacji motywów podjęcia działalności w kole naukowym z faktycznym ich przełożeniem na funkcjonowanie jednostki. Wśród głównych korzyści wymienianych przez członków SKNGP są: poznanie osób o podobnych zainteresowaniach oraz umiejętności organizacyjne (ryc. 7). Ponad połowa członków Koła podczas działalności w nim rozwija się naukowo oraz zdobywa nowe lub doskonali posiadane umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania. Ważne jest ponadto, że działalność co czwartego członka Koła punktuje zdobytymi stypendiami oraz nagrodami. Ten zakres korzyści jest szczególnie istotny ze względu na naukowy charakter, jaki powinien mieć studencki ruch naukowy.

Ryc. 7. Korzyści wynikające z działalności w SKNGP

W związku z podkreślanym wielokrotnie naukowym charakterem SKNGP istotny jest stosunek jego członków do realizacji projektów naukowych. Ponad 90% członków Koła deklaruje, że są gotowi do realizowania projektu naukowego w roli wykonawcy, a niewiele ponad 30% – w roli koordynatora.

Przedstawiona działalność SKNGP nie stanowi kompletnego opisu wszystkich inicjatyw podjętych przez członków Koła. Należy stwierdzić, że działalność ta koncentruje się w wysokim stopniu na tematyce wykorzystania systemów informacji przestrzennej w szeroko rozumianej gospodarce przestrzennej, o czym świadczą realizowane projekty badawcze oraz tematyka organizowanych konferencji naukowych. W kontekście dodatkowych możliwości rozwoju studentów *gospodarki przestrzennej*, pozytywnie należy postrzegać charakter Koła, daleki od dominującego towarzysko – społecznego profilu. Koło w odpowiednich proporcjach łączy działalność organizacyjną, naukową i społeczną, z wysokim udziałem tej pierwszej i być może okresowo zbyt niskim udziałem tej ostatniej. Działalność Koła ma silnie organizacyjny charakter, przeważający nad charakterem naukowym. Przedsięwzięcia organizacyjne, w tym konferencje naukowe, są wizytówką Koła, biorąc jednak pod uwagę ostatnie osiągnięcia członków Koła, w tym zrealizowane projekty naukowe, należy podkreślić, że proporcja ta ulega zmianie, Koło jest doceniane coraz częściej za działalność naukową, szczególnie ze względu na to, że realizowane projekty charakteryzują się zaangażowaniem na rzecz lokalnych środowisk. Projekty te realizowane są w dużej mierze we współpracy z innymi jednostkami, głównie kołami naukowymi, co jest potwierdzeniem świadomości znaczenia współpracy i wymiany doświadczeń w rozwoju. Ze względu na okoliczności podjęcia współpracy przy projektach realizowanych w ciągu ostatnich kilku lat należy jednak stwierdzić, że współpraca ta została zapoczątkowana w ramach wspólnych przedsięwzięć organizowanych przez koła naukowe, także przez SKNGP SGGW w Warszawie. Co ważne – cechą charakterystyczną, a jednocześnie ogromną zaletą Koła jest jego samodzielność. Opiekun Koła jest partnerem, a nie głównym koordynatorem i pomysłodawcą projektów.

Związek pomiędzy kierunkiem działalności absolwentów - członków SKNGP w Kole a realizowaną karierą zawodową określono na podstawie ankiet nadesłanych przez 44 respondentów, wyniki przedstawiono na ryc. 8. Najwięcej wskazań uzyskały obszary tematyczne: systemy informacji przestrzennej – 39%, oraz planowanie przestrzenne – 32%, związane to było z tematyką realizowanych projektów i przedsięwzięć w Kole. Znacznie niższy udział przypadł wycenieniu i zarządzaniu nieruchomościami – nieco ponad 9% oraz projektowaniu urbanistycznemu i rewitalizacji – niecałe 6%. Jak już wcześniej wspomniano, zaskakujący był niski udział odpowiedzi ze związanymi z ochroną i kształtowaniem środowiska – ok. 7%, należy pamiętać, że większość projektów SKNGP dotyczyła środowiska przyrodniczego. Struktura

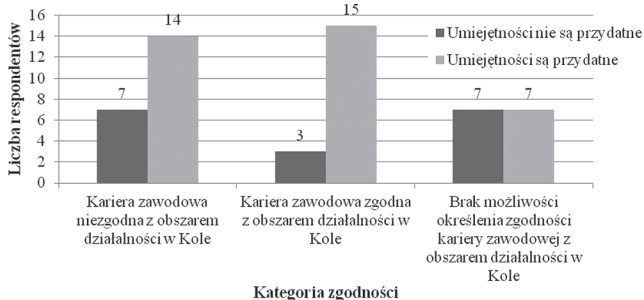
udzielonych odpowiedzi wynikać może z podejścia do realizacji projektów. Dla absolwentów – członków Koła ważniejsze mogło być zastosowanie systemów informacji przestrzennej niż obszar tego wykorzystania, potwierdza to także liczba odpowiedzi wskazujących to narzędzie jako obszar tematyczny rozwoju w SKNGP SGGW w Warszawie. Żaden z respondentów nie wskazał następujących obszarów: społeczno-kulturowe aspekty gospodarowania przestrzenią, aspekty finansowe planowania przestrzennego, infrastruktura techniczna, rozwój lokalny i regionalny, turystyka, transport i logistyka.

Ryc. 8. Obszary działalności w SKNGP absolwentów kierunku

W określeniu zgodności między kierunkiem działalności w Kole a charakterem wykonywanej pracy (rodzajem zatrudnienia) wzięto pod uwagę wyniki 40 ankiet (nie uwzględniono osób pozostających bez zatrudnienia oraz osób, które nie wskazały żadnego obszaru tematycznego działalności w Kole).

Pracę zgodną z kierunkiem działalności prowadzonej w Kole wykazało 48% respondentów, biorąc pod uwagę opinie dotyczące wymagań obecnego rynku pracy wynik ten należy uznać za satysfakcjonujący. Prawie 70% z nich uznało umiejętności nabyte podczas działalności w Kole jako przydatne w pracy zawodowej. W przypadku kariery zawodowej (zarówno zgodnej, jak i niezgodnej z działalnością w Kole) znacznie większa liczba osób wskazuje na przydatność umiejętności nabytych podczas pracy w Kole w swojej pracy zawodowej niż na ich nieprzydatność. Natomiast w przypadku niezgodności na nieprzydatność umiejętności wskazuje większa liczba osób niż w przypadku zgodności (kolejno prawie 34% i ponad 17%). Respondenci, dla których niemożliwe okazało się określenie zgodności kariery zawodowej z kierunkiem działalności w Kole, w równym stopniu wskazali na przydatność i nieprzydatność nabytych umiejętności miękkich (ryc. 9).

Ryc. 9. Przydatność umiejętności nabytych podczas działalności w SKNGP w porównaniu z realizowaną karierą zawodową

Wśród umiejętności miękkich nabytych podczas działalności w SKNGP najczęściej wskazywano umiejętności: interpersonalne, biurowo-administracyjno-finansowe, organizacyjne, autoprezentacji, pracy w grupie i zarządzania nią, a także przedsiębiorczość, kreatywność, umiejętności związane z formułowaniem oficjalnych pism oraz umiejętności negocjacyjne. Dziewięciu respondentów wskazało na umiejętność obsługi specjalistycznego oprogramowania. Respondenci, którzy wskazali na nieprzydatność nabytych umiejętności, wymieniali umiejętności, które nabyli wraz z komentarzem, że nie wykorzystują ich w aktualnej pracy zawodowej lub też ich działalność była zbyt krótka, aby nabyć jakiegokolwiek umiejętności.

Ostatnią część ankiety stanowiły uwagi własne respondentów dotyczące tematyki badania. Udzielone odpowiedzi pogrupowano tematycznie. Niewielka grupa respondentów uważa, że część projektów była omawiana tylko z częścią członków Koła, co wpływało na nierówny dostęp do realizowanych prac, a także na brak możliwości rozwoju merytorycznego. Kilka osób stwierdziło brak zaangażowania większości członków Koła w realizowane przedsięwzięcia oraz brak własnej inicjatywy. Kilka pozytywnych komentarzy dotyczyło Opiekuna Koła i pracowników uczelni, którzy byli i są związani z działalnością Koła. Jednocześnie podkreślono, że niewielu pracowników angażowało się we współpracę ze studentami i doceniało trud członków Koła związany z działalnością w studenckim ruchu naukowym. Wydaje się, że zwiększenie udziału pracowników uczelni w działalność Koła mogłoby zaowocować większą liczbą realizowanych projektów. Członkowie – absolwenci Koła podkreślają, że działalność w organizacji ułatwia rozpoczęcie kariery zawodowej, stanowiąc strefę przejściową między studiami a życiem zawodowym. Większość respondentów miło wspomina działalność w Kole, która pozwoliła im na poznanie osób o podobnych zainteresowaniach, na uczestnictwo w ciekawych

konferencjach i obozach naukowych, a także nauczyła nowego naukowego spojrzenia na problematykę gospodarki przestrzennej.

Podsumowanie

Rozwijające się społeczeństwo informacyjne stawia przed młodymi ludźmi nowe wyzwania, których podjęcie jest konieczne w celu prawidłowego funkcjonowania w szybko ewoluującym świecie. Realizacja tych wyzwań wymaga odpowiednich kompetencji do efektywnego organizowania i planowania autoedukacji [Siadak 2011]. W kontekście studentów szkół wyższych, a także w obliczu współczesnych wymagań rynku pracy, niewystarczające może wydawać się realizowanie tylko podstawowego programu studiów – jest to powód podejmowania przez studentów dodatkowych działań ukierunkowanych na samokształcenie, do których zaliczyć można działalność w kole naukowym. Członkowie kół naukowych z założenia chcą poszerzać formalnie założone efekty kształcenia [Czerepaniak–Walczak 2013]. Jak wskazuje Gulanowski [2013], to w działalności w kołach naukowych studenci wskazują szansę na powrót do tradycyjnego modelu uniwersytetu według Humboldta. Studencki ruch naukowy bowiem stwarza możliwości rozwoju naukowego studentów, wzbogaconego o rozwój kompetencji miękkich – jego celem jest nie tylko stwarzanie tych możliwości, ale ponadto przygotowanie studentów do korzystania z przyswajanej wiedzy i nabywanych umiejętności zarówno w pracy zawodowej, jak też w innych obszarach aktywności społecznej [Stój 2008]. Ważnym elementem procesu kształtowania profilu absolwenta kierunku studiów *gospodarka przestrzenna* w SGGW w Warszawie wydaje się być Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej. Świadczą o tym przeprowadzone badania.

Rozwój członków koła naukowego zależy od ich zaangażowania i chęci do działania – to oni wpływają na rozwój całej organizacji, a to z kolei motywuje i daje nowe możliwości dla jej działaczy [*Podsumowanie...* 2004]. Bez wątplenia liczy się własna inicjatywa i kreatywność połączone z dążeniem do samorozwoju. Koło stanowi niejako platformę do działania dającą dodatkowe możliwości do realizacji swoich ambicji – są to głównie możliwości formalno–administracyjne, finansowe, a także społeczne, o których świadczy przynależność do koła naukowego osób o podobnych zainteresowaniach. Rozwój naukowy członków SKNGP SGGW w Warszawie potwierdzają ich wypowiedzi oraz komentarze umieszczone w ankietach. Wyjazdy naukowe, organizacja konferencji czy udział w przedsięwzięciach Koła zmotywowały

ich do rozwijania swoich zainteresowań oraz wykształciły w nich naukowe postawy, które z całą pewnością zaowocują w pracy zawodowej. Co więcej, Koło naukowe jest to pewien inkubator dla działalności naukowej – to tu „wykluwają się” młodzi naukowcy, którzy kontynuują swoją edukację na studiach III stopnia, a następnie sami wcielają się w rolę nauczycieli akademickich. Większość członków Koła wskazuje, że najważniejszym motywem rozpoczęcia działalności w organizacji była chęć zdobywania umiejętności praktycznych i doświadczenia oraz rozwój naukowy, wskazuje to na potrzebę uzupełniania podstawowego programu studiów. Natomiast poznanie nowych osób oraz kontakt z potencjalnymi pracodawcami umożliwiają na budowanie silnej siatki kontaktów zawodowych między studentami a później absolwentami, gospodarki przestrzennej SGGW w Warszawie. Przeprowadzone badania dowiodły, że członkowie SKNGP są osobami o sprecyzowanych zainteresowaniach, a w Kole zainteresowania te rozwijają oraz zdobywają wiedzę i umiejętności z zakresu innych dziedzin, do tej pory im obcych. Cieszy fakt, że większość obecnych członków Koła wykorzystuje możliwości wynikające z przynależności do organizacji. Należy jednak wciąż uświadamiać studentom, że rozwój Koła zależy w największym stopniu od ich zaangażowania i inicjatyw, ponieważ w przypadku kół naukowych najważniejszym czynnikiem rozwoju jest kapitał ludzki.

Zainteresowania członków Koła determinują tematykę realizowanych przedsięwzięć – w większości dotyczą one wykorzystania systemów informacji przestrzennej w badaniach środowiskowych, w mniejszym stopniu również planowania przestrzennego. Działalność Koła ma charakter organizacyjno–naukowy, przy czym działania organizacyjne są podejmowane znacznie częściej niż naukowe – konferencje i spotkania organizowane przez Koło są niejako „wizytówką” organizacji. Należy podkreślić, że realizowane projekty badawcze charakteryzują się dużym stopniem zaawansowania i łączenia w sobie wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin, a także zaangażowaniem na rzecz środowisk lokalnych, za co członkowie Koła są często doceniani. Dzięki podejmowanej współpracy z innymi kołami naukowymi oraz jednostkami zewnętrznymi, możliwa staje się wymiana doświadczeń i poszerzanie wiedzy z zakresu kształtowania i zarządzania przestrzenią. Ważną cechą Koła jest jego samodzielność – Opiekun Koła oraz opiekunowie projektów stanowią wsparcie dla inicjatyw podejmowanych często samodzielnie przez członków Koła, którzy zajmują się projektami od powstania pomysłu do zakończenia jego realizacji. Przegląd dotychczasowej działalności Koła pozwala więc stwierdzić, że studenci *gospodarki przestrzennej* podczas działalności w SKNGP

rozwijają swoje zainteresowania oraz szkołą kompetencje miękkie, a przechodząc niejednokrotnie przez skomplikowane procedury administracyjne i finansowe nabywają umiejętności związane z funkcjonowaniem w systemie administracyjnym Uczelni, co może okazać się szczególnie istotne w przypadku podjęcia pracy w administracji publicznej.

Działalność SKNGP nie jest ukierunkowana tylko na rozwój swoich członków, ale w dużym stopniu także innych studentów – w szczególności *gospodarki przestrzennej* SGGW w Warszawie oraz w innych uczelniach, a także studentów kierunków pokrewnych, związanych z kształtowaniem przestrzeni. Wynika to z charakteru podejmowanych inicjatyw – dużej liczby konferencji, warsztatów i spotkań otwartych. Potwierdza to więc ogólny kierunek zmian rozwoju organizacji studenckich wyrażający się w działaniach skierowanych „na zewnątrz”, związanych z wymianą doświadczeń czy działalnością o dużym znaczeniu dla środowiska lokalnego [Siadak 2011].

Wyniki przeprowadzonych badań wykazały, że działalność Koła znana jest wśród większości studentów gospodarki przestrzennej SGGW w Warszawie, a prawie połowa z nich bierze udział w przedsięwzięciach Koła, co wpływa na zwiększenie ich wiedzy i umiejętności z zakresu planowania, kształtowania i zarządzania przestrzenią. Rekomendacją jest prowadzenie okresowych badań ankietowych wśród studentów *gospodarki przestrzennej* w SGGW w Warszawie niebędących członkami Koła, rozszerzonych o pozyskanie informacji o powodach nieuczestniczenia w inicjatywach Koła.

Ważnym wskaźnikiem skuteczności SKNGP SGGW w Warszawie w podnoszeniu kompetencji studentów są losy absolwentów, którzy podczas studiów byli członkami Koła. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród nich pozwoliło na uzyskanie informacji dotyczących ich sytuacji zawodowej. Tylko jedna z ankietowanych osób wskazała, że pozostaje bez zatrudnienia, ponieważ nie znalazła pracy zgodnej z jej kompetencjami, co należy uznać za bardzo dobry wynik – pozostali respondenci są pracujący lub nie pracują z innych niezależnych od wykształcenia przyczyn. Ze względu na interdyscyplinarną wiedzę z wielu obszarów członkowie-absolwenci Koła znajdują zatrudnienie w wielu branżach. Co ważne, zarówno w przypadku pierwszej pracy zawodowej, jak i obecnego zatrudnienia, ok. 75% osób pracuje w branżach związanych bezpośrednio lub częściowo z posiadanym wykształceniem z zakresu *gospodarki przestrzennej*. Badanie pozwoliło ponadto na określenie przydatności w karierze zawodowej zdobytych podczas działalności w Kole umiejętności oraz wykazanie związku między kierunkiem działalności w Kole a wyborem ścieżki zawodowej. Należy zacząć od tego, że większość respondentów wska-

zała, że podczas działalności w Kole rozwijała się w zakresie merytorycznym. Jest to niezwykle istotne ze względu na charakter organizacji oraz konieczność zachowania odpowiedniego balansu między działalnością naukową a organizacyjną. Wskazane przez respondentów obszary tematyczne działalności pokrywają się w dużej mierze z przyjętymi przez Koło kierunkami prowadzenia projektów, jednak niepokojąca jest mała liczba odpowiedzi dotycząca ochrony i kształtowania środowiska – przeprowadzona analiza działalności Koła od początku jego istnienia pozwala na stwierdzenie, że większość projektów realizowanych przez Koło przedmiotowo dotyczy tego zakresu. Przyпуска się, że dla członków – absolwentów Koła ważniejsze są umiejętności związane z wykorzystaniem w tych badaniach technologii geoinformacyjnej, niż sama problematyka kształtowania środowiska. Potwierdza to liczba osób wskazująca systemy informacji przestrzennej jako główny obszar tematyczny ich działalności w Kole. Analiza zgodności kierunku działalności w Kole z obszarem zatrudnienia wskazała, że połowa ankietowanych pracuje w branży związanej z doświadczeniem nabytym w SKNGP. Wydaje się, że wskazane byłoby prowadzenie regularnych badań ankietowych wśród absolwentów – członków SKNGP, ich wyniki mogłyby być zarówno dodatkowym wskaźnikiem wewnętrznej oceny jakości kształcenia, jak i poziomu działalności Koła.

Działalność w SKNGP jest odpowiednia dla studentów, którzy czują niedosyt związany z wiedzą z zakresu gospodarki przestrzennej, jest często pierwszą okazją do prowadzenia samodzielnych prac badawczych dotyczących zagadnień znajdujących się w zakresie ich zainteresowań – studenci rozwijają zagadnienia poznane podczas zajęć lub realizują tematy, które nie znalazły się w programie nauczania, a stanowią ważne zagadnienia z zakresu gospodarki przestrzennej, z wykorzystaniem możliwości formalno–finansowych i społecznych oferowanych przez Koło, z zachowaniem ograniczonego ryzyka. Rolą Koła jest też zachęcanie studentów ukierunkowanych na rozwój naukowy do zdobywania doświadczenia i rozwoju przedsiębiorczości, a studentów–praktyków do rozwoju naukowego. Co więcej, działalność w Kole pozwala studentom na kształtowanie własnej opinii na konkretne tematy, a także jej prezentowania i obrony. Pozwala na poznanie wymarzonego zawodu w praktyczny sposób. Kontakt ze środowiskiem zawodowym w ramach przedsięwzięć organizowanych przez Koło pozwala na poznanie zagrożeń i szans występujących na współczesnym rynku pracy. Co więcej, zwiększa świadomość studentów *gospodarki przestrzennej* w zakresie aktualnych problemów kształtowania i zarządzania przestrzenią, roli nowoczesnych

technologii w planowaniu przestrzennym i innych tematów związanych z przedsięwzięciami organizowanymi przez SKNGP.

Ponadto działalność w Kole pomaga rozwinąć umiejętność pracy w grupie, a ze względu na członkostwo w Kole studentów wszystkich roczników kierunku *gospodarka przestrzenna*, także prowadzenia działań integracyjnych (również w kontekście środowiska uczelnianego), pomocy innym, komunikacji i przekazywania posiadanych umiejętności. Członkowie Koła budują kontakty i kształtują relacje międzyludzkie. Jest to w pewnym sensie działalność społeczna – członkowie Koła promują uczelnię, wydział i kierunek studiów poświęcając swój wolny czas. Ważnym aspektem działalności w SKNGP, istotnym także z punktu widzenia kształtowania profilu absolwenta, jest rozwój zdolności organizacyjnych oraz biurowo-administracyjnych rozwijanych podczas samodzielnego planowania i realizowania licznych inicjatyw, takich jak konferencje, konkursy, spotkania.

Przeprowadzone badania pozwalają na sformułowanie m.in. następujących wniosków:

- Członkowie SKNGP są osobami o sprecyzowanych zainteresowaniach, a w Kole mogą te zainteresowania rozwijać oraz zdobywać wiedzę i umiejętności z zakresu innych dziedzin. Zainteresowania członków Koła determinują tematykę realizowanych przedsięwzięć, w większości dotyczą one wykorzystania systemów informacji przestrzennej w badaniach środowiskowych, a w mniejszym stopniu planowania przestrzennego.
- Podczas działalności w Kole studenci przechodząc niejednokrotnie przez skomplikowane procedury administracyjne i finansowe nabywają także umiejętności związane z funkcjonowaniem systemu administracyjnego Uczelni, co może okazać się szczególnie istotne w przypadku podjęcia pracy w administracji publicznej.
- Koło pozwala studentom na poznanie zagrożeń i szans występujących na współczesnym rynku pracy – stanowi to merytoryczne przygotowanie studenta do świadomego wyboru kariery zawodowej lub dalszego kształcenia.
- Zakres tematyczny działalności w Kole w dużym stopniu determinuje karierę zawodową. Ponad połowa członków-absolwentów Koła pracuje w branży związanej z doświadczeniem nabytym podczas działalności w nim.

Literatura

- Beck U., 2004, *Spoleczeństwo ryzyka. W drodze do innej nowoczesności*, Cieśla S. (tłum.), Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa: 230.
- Czerepaniak–Walczak M., 2013, *Wprowadzenie*, [w:] *Fabryka dyplomów czy universitas?*, M. Czerepaniak–Walczak (red.). Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków: 10-27.
- Gulanowski J., 2013, *Problemy młodej polskiej nauki według członków kół naukowych*, [w:] *Fabryka dyplomów czy universitas?*, op. cit.: 198-226.
- Jankowski D., 1999, *Autoedukacja wyzwaniem współczesności*. Wyd. A. Marszałek, Toruń.
- Kowalska O., 2015, *Wykorzystanie narzędzi geomatycznych w działalności studenckich kół naukowych*, [w:] *Planuj, twórz, zarządzaj. GIS w gospodarce przestrzennej*, B. Porter (red.). Wyd. SGGW, Warszawa: 7-17.
- Kowalska O., 2016, *Kształcenie na kierunku studiów gospodarka przestrzenna w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – osiemnaście lat doświadczeń*. Maszyn. pracy dyplomowej, Biblioteka SGGW, Warszawa.
- Okoń W., 2003, *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*. Wyd. Akademickie Żak, Warszawa.
- Podsumowanie I Ogólnopolskiej Konferencji Kół Naukowych na temat Nowoczesne Koncepcje Zarządzania*, Świebodzice, 21-22 października 2004 r., UE we Wrocławiu.
- Prymak T., 2010, *Sposoby podejmowania przez studentów działań autoedukacyjnych, E-mentor*, nr 1/33, SGH, Warszawa, [<http://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/33/id/719>, dostęp: 18 marca 2016 r.].
- Siadak G., 2011, *Autoedukacja wyzwaniem XXI wieku – rola uczelni wyższej w procesie samokształcenia studentów. Forum Dydaktyczne*, nr 7-8/2011, Wyd. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy: 119-127.
- Skibińska E., 2006, *Autoedukacja studentów*, [w:] *Rocznik Andragogiczny*, Akademickie Towarzystwo Andragogiczne, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.
- Statut Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej SGGW w Warszawie*, 2003.
- Stój A., 2008, *Świadome członkostwo w kole naukowym jako forma aktywizowania studentów. Modele inżynierii teleinformatyki*, nr 3, Politechnika Koszalińska: 246-252.